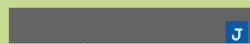

Weidevogels van de Veerslootslanden en Olde Maten in 2023

Concept – 13 november 2023

COLOFON

[redacted] [redacted] [redacted]

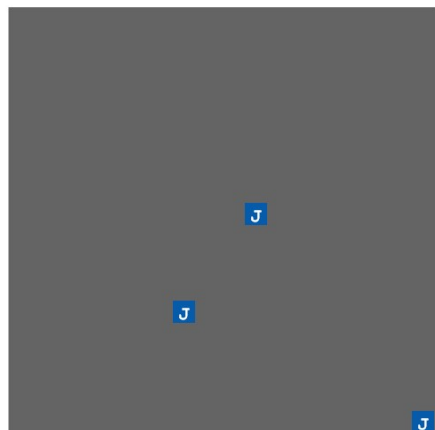
Samenstelling, foto's en tekst: [redacted]

Foto voorblad: alarmerende [redacted], zo zien we ze graag [redacted]

Gelieve het rapport te citeren als:

[redacted] *Weidevogels van de Veerslootslanden en de Olde Maten in 2023. Rapport 2023-03.*

[redacted], *Witharen /* [redacted], *Rouveen.*

INHOUD

1. AANLEIDING EN DOELSTELLING.....	1
2. WERKWIJZE BROEDVOGELKARTERING	2
3. RESULTATEN.....	3
3.1. TERRITORIUMKARTERING	3
3.2. REPRODUCTIE	4
4. AANBEVELINGEN	7
GERAADPLEEGDE BRONNEN.....	9
BIJLAGEN	10
BIJLAGE 1: OVERZICHTSTABELLEN VASTGESTELD AANTAL TERRITORIA WEIDVOGELS 2017 – 2023	
BIJLAGE 2: VERSPREIDINGSKAARTEN WEIDVOGELGEBIED VEERSLOOTSLANDEN-OLDE MATEN 2023	
BIJLAGE 3: VERSPREIDINGSKAARTEN GROENE KRUISPUNT 2023	

1. AANLEIDING EN DOELSTELLING

Een groot aantal pachters beheert voor [redacted] J percelen in de Veerslootlanden en Olde Maten. Deze agrariërs zijn verenigd in de [redacted] J (onderdeel van het [redacted] J [redacted] J). Op de meeste percelen in het gebied zijn beheerovereenkomsten afgesloten met een uitgestelde maaidatum of extensieve beweiding. [redacted] J [redacted] J brengt in het gebied sinds 2017 de broedvogelbevolking van het gebied in kaart en adviseert over het (maai)beheer gedurende en na het broedseizoen.

Om aan te kunnen tonen dat conform de voorwaarden uit het beheerpakket en de Wet Natuurbescherming wordt gewerkt is het belangrijk dat de aanwezige beschermde waarden (in dit geval met name weidevogels) in beeld zijn voorafgaande aan de periode dat de eerste (maai)activiteiten van start gaan. Indien nodig kan het maaien dan worden uitgesteld zodat nog aanwezige vogels hun broedcyclus kunnen voltooien. Daarnaast wil de [redacted] J graag de ontwikkelingen in de broedvogelstand volgen om te zien of het gevoerde beheer haar vruchten afwerpt en de dichtheden voldoen aan de normen uit de beheertypen.

Voorliggende rapportage beschrijft beknopt de werkwijze en resultaten van het in 2023 uitgevoerde onderzoek. Gevolgd door enkele aanbevelingen voor verdere optimalisatie van het beheer in het gebied.

Een waakzame Wulp op de Afschuttingsweg, ze lopen graag op de (iets hoger gelegen) zandwegen omdat ze vandaar gevaren beter kunnen zien aankomen dan in het hoge gras.

2. WERKWIJZE BROEDVOGELKARTERING

Om de ontwikkelingen van de weidevogelpopulatie in het gebied goed te volgen is het vanuit de ANV gewenst zijn om jaarlijks een uitgebreide territoriumkartering uit te voeren in de periode april-juni. Dergelijke langjarige monitoring laat goed de ontwikkelingen zien in het gebied.

Om de weidevogels in het Groene Kruispunt (20 ha) en het Weidevogelgebied Olde Maten-Veerslootslanden (386 ha) in beeld te brengen is gewerkt volgens de gestandaardiseerde inventarisatiemethode van SOVON, het zogenaamde Broedvogel Monitoring Project (BMP). Het BMP schrijft voor rijke weidevogelgebieden vijf bezoekerondes voor rond zonsopgang/in de ochtend in de periode april-juni. Er wordt niet specifiek naar nesten gezocht bij deze methode. Tijdens de laatste twee rondes (eind mei/begin juni) is wel het broedsucces bepaald door het in kaart brengen van alarmerende paren (met jongen) van Wulp, Grutto en Tureluur, de zogenaamde alarmtelling. De waarnemingen zijn in het veld direct digitaal vastgelegd middels de door SOVON ontwikkelde app Avimap. Naast de inventarisatie van beide weidevogelgebieden is in de periode eind mei-half juni het gehele gebied (dus inclusief de besloten Olde Maten) ook twee maal s 'avonds en s 'nachts op nachttactieve soorten van (vochtige) graslanden (zoals Kwartel en Kwartelkoning) onderzocht. Tevens zijn losse waarnemingen van bijzondere soorten door lokale vogelaars ook meegenomen bij de interpretatie van de data.

De volgende 18 beheerrelevante en primaire weidevogelsoorten (en eventuele andere zeer zeldzame broedvogels) zijn in kaart gebracht.

Gele kwikstaart	Slobeend
Graspieper	Tureluur
Grutto	Veldleeuwerik
Kievit	Velduil
Krakeend	Watersnip
Kuifeend	Wulp
Kwartelkoning	Zomertaling
Scholekster	Roodborsttapuit
Kwartel	Paapje

3. RESULTATEN

3.1. TERRITORIUMKARTERING

Er zijn van 16 soorten weidevogels territoria vastgesteld in de onderzoeksgebieden (zie tabel 3.1). Voor het eerst sinds 2019 heeft er weer een Paapje gebroed in het gebied. Op 19 en 20 juli zag een paartje met enkele vliegvlugge jongen aan de Afschuttingsweg ten westen van het blauwgraslandreservaat. Deze bedreigde soort weet het gebied dus nog steeds te vinden. Op 18 mei is in de plasdras aan de Matenweg een Porseleinhoen gehoord, nog een nieuwe broedvogelsoort voor het gebied. Op 17 juli hoorde er ook een roepen aan het Scholenland, maar dit was niet voldoende voor het kunnen honoreren van een territorium. Grutto nam ten opzichte van 2022 toe met vier territoria naar 53. Slobeend (17 territoria), Kievit (121), Watersnip (4) en Veldleeuwerik (3) waren nog niet eerder in deze aantallen vastgesteld. Met name Kievit profiteerde van nieuwe ontstaan broedbiotoop in Bid en Werk. Hier is een deel van de boksloten opgeschoond waardoor het gebied opener is geworden en er kale bodem beschikbaar was om te nestelen. Daarnaast was er in maart/april veel kort grasland en open bodem (door ganzenvraat en hoge waterstanden) te vinden in het gebied. Dergelijke plekken worden direct bezet door Kieviten. Tureluur kende in de Veerslootslanden het beste jaar tot nu toe met 14 territoria, in het Groene kruispunt waren in het begin van het seizoen wel enkele paren aanwezig maar konden voor het eerst (sinds 2017) geen territoria opgevoerd worden. Wulp deed het met 16 territoria relatief goed, de soort is redelijk stabiel. Gele kwikstaart (4 territoria), Graspieper (68) en Roodborsttapuit (5) bleven wat achter ten opzichte van eerdere jaren.

Tabel 3.1: Overzicht vastgesteld aantal territoria per soort in de twee onderzoeksgebieden in 2023

	<i>Rode Lijst</i>	<i>Veerslootslanden- Olde Maten</i>	<i>Groene kruispunt</i>	<i>Totaal</i>
Primaire weidevogels				
Slobeend	<i>Kwetsbaar</i>	13	4	17
Zomertaling	<i>Bedreigd</i>	3		3
Kwartel		2		2
Kievit		115	6	121
Wulp	<i>Kwetsbaar</i>	16		16
Grutto	<i>Gevoelig</i>	53		53
Watersnip	<i>Bedreigd</i>	4		4
Tureluur	<i>Gevoelig</i>	14		14
Veldleeuwerik	<i>Gevoelig</i>	3		3
Gele Kwikstaart	<i>Gevoelig</i>	4	5	9
Graspieper	<i>Gevoelig</i>	68	5	73
Totalen primaire weidevogels		295	20	
Overige weidevogels				
Krakeend		24	5	29
Kuifeend		3		3
Porseleinhoen	<i>Kwetsbaar</i>	1		1
Paapje	<i>Bedreigd</i>	1		1
Roodborsttapuit		5		5
Totalen overige weidevogels		34	5	
Totalen alle soorten		329	25	354

In bijlage 1 is een overzichtstabel opgenomen met de resultaten in de periode 2017 tot en met 2023. De verspreidingskaarten zijn te vinden in bijlage 2 (Veerslootslanden) en 3 (Groene Kruispunt).

Dit jaar hebben er ergens in het reservaat toch weer Paapjes gebroed. Half juli werden een paartje en enkele vliegvlugge jongen gezien. Deze foto van een zingend mannetje is gemaakt in 2019, niet ver van de plek waar ze dit jaar gezien zijn (E)

3.2. REPRODUCTIE

Van Grutto, Tureluur en Wulp is op 25 en 26 mei en opnieuw op 7 juni een inschatting gemaakt van de reproductie aan de hand van een telling van alarmerende paren in weidevogelgebied Veerslootslanden-Olde Maten en het Groene Kruispunt.

Door het aantal alarmerende paren af te zetten tegen het totaal aantal paren in het gebied wordt het zogenaamde Bruto Territoriaal Succes (BTS) bepaald. Voor Grutto en Tureluur moet het BTS minimaal 60% zijn om te spreken van een succesvol broedseizoen, voor Wulp (langlevende soort) moet dit minimaal 40% zijn. In tabel 3.2 zijn de resultaten van de alarmtellingen weergegeven.

Tabel 3.2: Resultaten alarmtellingen op 25 en 26 mei en 7 juni 2023 in het Weidevogelgebied Veerslootslanden-Olde Maten.

Soort	Totaal paren	Alarmerende paren 25/26 mei	% paren met jongen	Alarmerende paren 7 juni	% paren met jongen
Grutto	53	33	62,2%	10	18,8%
Tureluur	14	8	57,1%	5	35,7%
Wulp	16	10	62,5%	7	43,7%

De resultaten van de alarmtellingen laten eind mei voor de Grutto een BTS zien van ruim 60%. Voldoende voor instandhouding van de populatie. Bij Tureluur was het BTS net niet voldoende.

Wulp deed het daarentegen een stuk beter met op 25 en 26 mei 10 alarmerende paren (BTS van ruim 60%). Dit is ruim voldoende voor het in stand houden van de lokale populatie.

Begin juni lag het aantal alarmerende paren van Grutto alweer een stuk lager. Dit lijkt ernstig, maar er is een sterk vermoeden dat toen reeds diverse paren met jongen vertrokken waren richting de nieuwe plasdras van [REDACTED] tussen de Rechterensweg en Afschuttingsweg ten noorden van het reservaat. Ook waren twee paren met jongen aanwezig ten zuiden van de Stadsweg ter hoogte van Bid & Werk, deze hebben de barrière Stadsweg/Stadswijk weten over te steken, vermoedelijk via de hier aanwezige brede betonnen brug. Dat er ook daadwerkelijk Grutto's vliegvlug zijn geworden in en rondom het reservaat blijkt uit het feit dat op 7 juni in een groep van zo'n 55 foeragerende Grutto's zeker 10 (vrijwel) vliegvlugge jongen werden gezien. Deze groep liep in de gemaaide graslanden ten noordoosten van het reservaat richting het Geezenland. Een heel ander beeld dan 2022 toen er nauwelijks nog Grutto's te zien waren rond deze tijd. Ook een deel van de Tureluurs was begin juni richting de plas/dras aan de Afschuttingsweg (net buiten reservaat) vertrokken, hierdoor viel het BTS in het onderzoeksgebied laag uit voor deze soort. Meestal worden begin juni juist de hoogste BTS percentages gehaald (zie figuur 3.2, pagina 6). In het Groene Kruispunt zijn dit seizoen geen paartjes met jongen van Tureluur vastgesteld. Begin juni liepen er nog 7 Wulpenparen met jongen rond in het gebied, het beste resultaat sinds 2017. In de noordoosthoek van het reservaat (rondom de plasdras aan de Matenweg) was het aantal alarmerende weidevogels opvallend laag dit seizoen, mogelijk komt dit doordat hier een territorium van Hermelijn aanwezig was. Regelmatig zijn in deze hoek namelijk exemplaren van dit typische boerenlandroofdiertje waargenomen gedurende het seizoen.

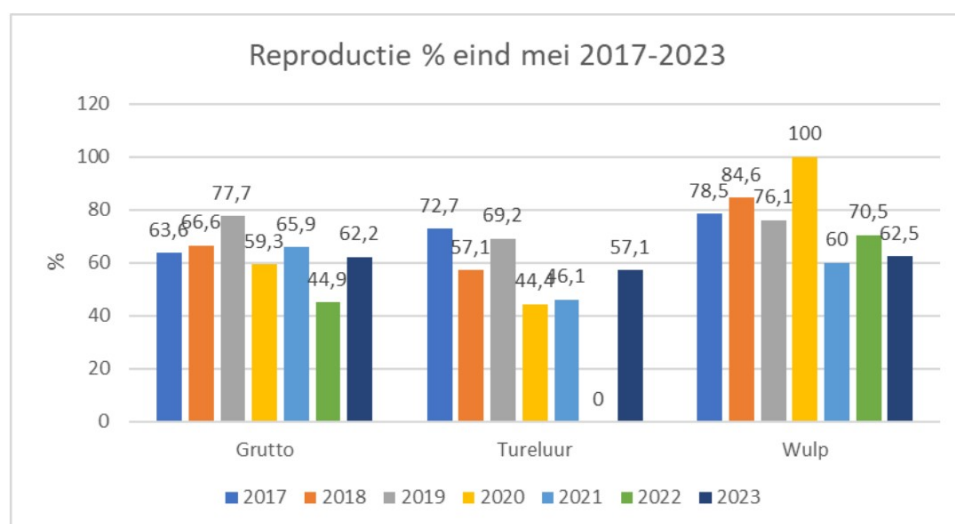

De droogstaande nieuwe greppelpasdras van SBB op 7 juni 2023, gezien vanaf de Rechterensweg richting de Afschuttingsweg. Een beeld dat in de toekomst hopelijk tot het verleden behoort.

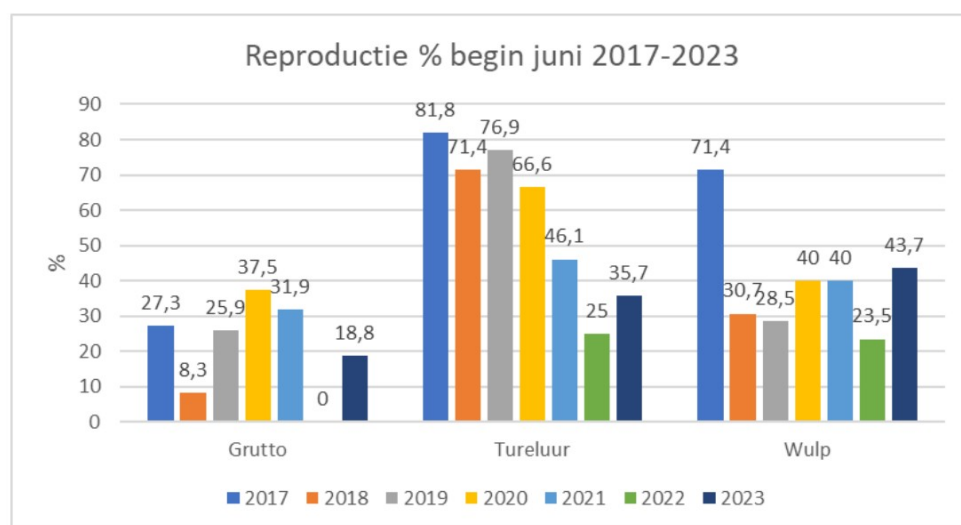
Uit het bovenstaande blijkt dat van met name Tureluur en Grutto paren met jongen hun heil zoeken buiten het reservaat. Direct ten noorden van het reservaat was een nieuwe plasdras ingericht die veel weidevogels met jongen uit de omgeving aantrok. De recentelijk door SBB aangelegde greppelplasdrassen aan de Afschuttingsweg en het Groene Kruispunt functioneerden nog niet naar behoren, want ze stonden helaas vanaf eind mei droog (zie foto), waardoor weidevogels (anders dan Wulpen) er niet veel meer te zoeken hadden. Juist in de eerste helft van juni zijn dit onmisbare plekken voor opgroeiende kuikens. De nieuwe plasdras in het Groene Kruispunt heeft zelfs helemaal niet gefunctioneerd gedurende het seizoen (stond grotendeels droog).

VERGELIJKING BTS 2017-2023

In onderstaande figuren 3.1 en 3.2 zijn de BTS-percentages over de jaren 2017 tot en met 2023 naast elkaar gezet. 2023 gaat de boeken in als een gemiddeld tot redelijk goed jaar voor Wulp en Grutto en iets minder voor Tureluur. De bevindingen komen redelijk overeen met het beeld van de weidevogelbeschermers (ANV Horst en Maten, 2023) in het omliggende gebied, alleen deed Wulp het daar minder goed dan in het reservaat.

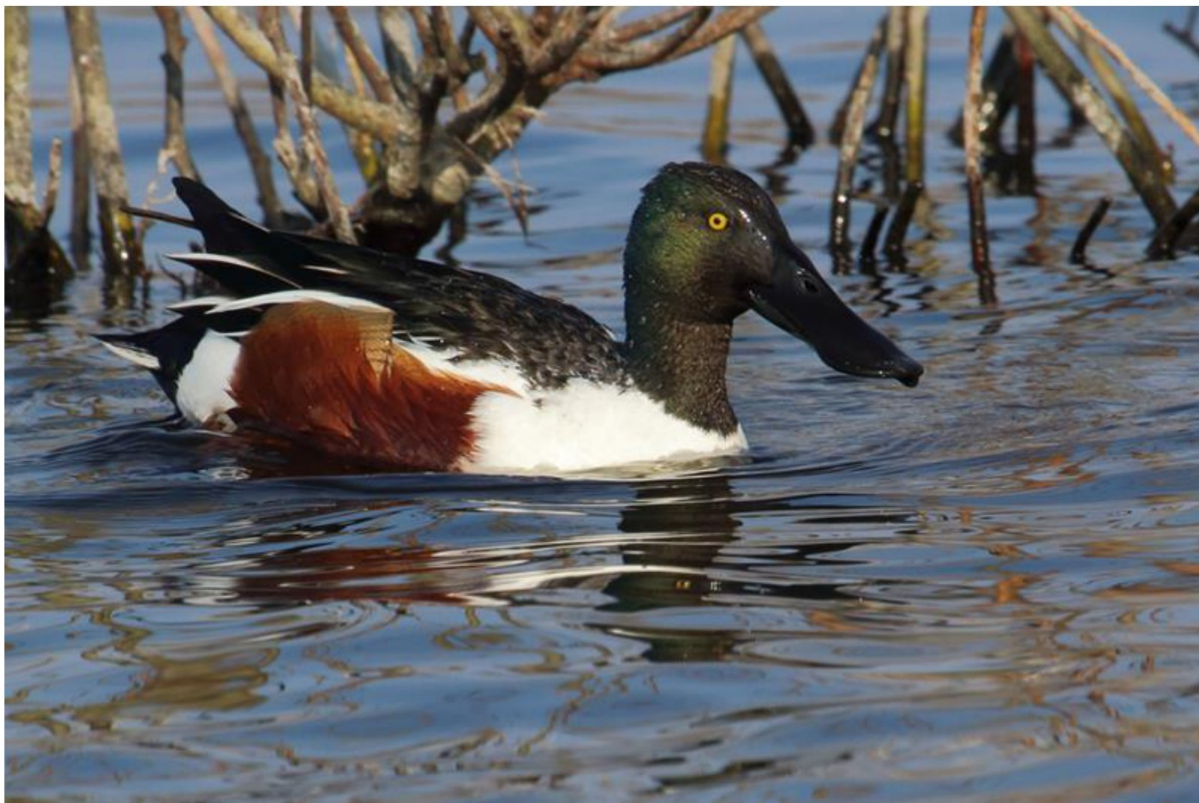
Figuur 3.1: BTS eind mei Weidevogelgebied Veerslootslanden-Olde Maten in 2017-2023.

Figuur 3.2: BTS begin juni Weidevogelgebied Veerslootslanden-Olde Maten in 2017-2023.

de nestplaatsen van de ganzen jaarlijks te behandelen waardoor deze zich niet verder kunnen uitbreiden;

- Gedurende het seizoen is gebleken dat verschillende pachters de bermen ter hoogte van hun percelen mee-maaien. Omdat in deze bermen en slootkanten vogels kunnen broeden zoals Grasmus, Roodborsttapuit, Bosrietzanger, Rietgors en Krakeend is maaien alleen mogelijk na 15 juli of na vrijgave van de ecofoon. Wanneer gemaaid wordt is het tevens belangrijk om het maaisel altijd af te voeren anders verruigt de berm juist verder met ongewenste ruigtekruiden.

Slobeenden vind je vaak op de natste plekken van het weidevogelgebied zoals in de plasdrasgebieden (foto:

J

GERAADPLEEGDE BRONNEN

- [J], M. (2017). Weide- en boerenlandvogels van de Veerslootlanden en de Olde Maten in 2017. Rapport 2017-01. [J], Punthorst / [J], Rouveen.
- [J], M. (2018). Weide- en boerenlandvogels van de Veerslootlanden en de Olde Maten in 2018. Rapport 2018-05. [J], Punthorst / [J], Rouveen.
- [J], M. (2019). Weide- en boerenlandvogels van de Veerslootlanden en de Olde Maten in 2019. Rapport 2019-03. [J], Punthorst / [J], Rouveen.
- [J], M. (2020). Weidevogels van de Veerslootslanden en de Olde Maten in 2020. Rapport 2020-06. [J], Punthorst / [J], Rouveen.
- [J], M. (2021). Weidevogels van de Veerslootslanden en de Olde Maten in 2021. Rapport 2021-03. [J], Punthorst / [J], Rouveen.
- [J], M. (2022). Weidevogels van de Veerslootslanden en de Olde Maten in 2022. Rapport 2022-05. [J], Punthorst / [J], Rouveen.
- [J]. Boerenlandvogels en predatie: een update van de huidige kennis. Sovon-rapport 2018/31. [J], Nijmegen.
- [J] (2023). Resultaten en analyse weidevogelseizoen Staphorsterveld e.o. 2023. [J], Hasselt.
- [J]
- [J]

BIJLAGEN

Bijlage 1: Overzichtstabellen vastgesteld aantal territoria weidevogels 2017-2023

Bijlage 2: Verspreidingskaarten Weidevogelgebied Veerslootslanden – Olde Maten 2023

Bijlage 3: Verspreidingskaarten Groene Kruispunt 2023

BIJLAGE 1: OVERZICHTSTABELLEN VASTGESTELD AANTAL TERRITORIA WEIDEVOGELS
2017 – 2023

WEIDEVOGELGEBIED VEERSLOOTSLANDEN – OLDE MATEN

	Rode Lijst (2017)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Primaire weidevogels								
Slobeend	Kwetsbaar	9	10	12	9	11	11	13
Zomertaling	Bedreigd	2	4	3	4	6	3	3
Kwartel		-	1	4	6	1	6	2
Kwartelkoning	Bedreigd	-	1	-	-	2	-	-
Scholekster		-	-	-	-	2	1	-
Kievit		52	46	67	68	79	65	115
Watersnip	Bedreigd	2	3	3	3	1	2	4
Grutto	Gevoelig	11	12	27	32	47	49	53
Wulp	Kwetsbaar	14	13	21	15	15	17	16
Tureluur	Gevoelig	11	7	13	9	13	8	14
Veldleeuwerik	Gevoelig	-	-	-	2	-	1	3
Gele Kwikstaart	Gevoelig	6	8	9	23	9	11	4
Graspieper	Gevoelig	66	81	75	84	72	76	68
Overige soorten								
Krakeend		17	20	33	25	30	23	24
Kuifeend		2	3	3	6	2	-	3
Porseleinhoen	Kwetsbaar	-	-	-	-	-	-	1
Paapje	Bedreigd	7	2	2	-	-	-	1
Roodborsttapuit		16	11	17	15	6	10	5
Grauwe gors	Ernstig bedreigd	-	-	-	-	1	-	-
Totaal # territoria		215	222	289	301	297	283	329

GROENE KRUISPUNT

	Rode Lijst (2017)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Primaire weidevogels								
Slobeend	Kwetsbaar	6	6	5	7	3	4	4
Zomertaling	Bedreigd	-	-	-	1	1	-	-
Kievit		8	8	12	7	9	11	6
Wulp	Kwetsbaar	-	-	1	-	-	-	-
Tureluur	Gevoelig	4	4	5	3	2	2	-
Gele Kwikstaart	Gevoelig	3	3	5	5	4	5	5
Graspieper	Gevoelig	3	4	2	5	4	4	5
Overige soorten								
Krakeend		2	5	4	7	4	3	5
Roodborsttapuit		-	-	1	-	-	2	-
Totaal # territoria		26	30	35	35	27	31	25

BIJLAGE 2: VERSPREIDINGSKAARTEN WEIDEVOGELGEBIED VEERSLOOTSLANDEN-OLDE MATEN 2023

Gele kwikstaart (4+1)

Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

Graspieper (68+1)

Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

Grutto (53+2)

Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

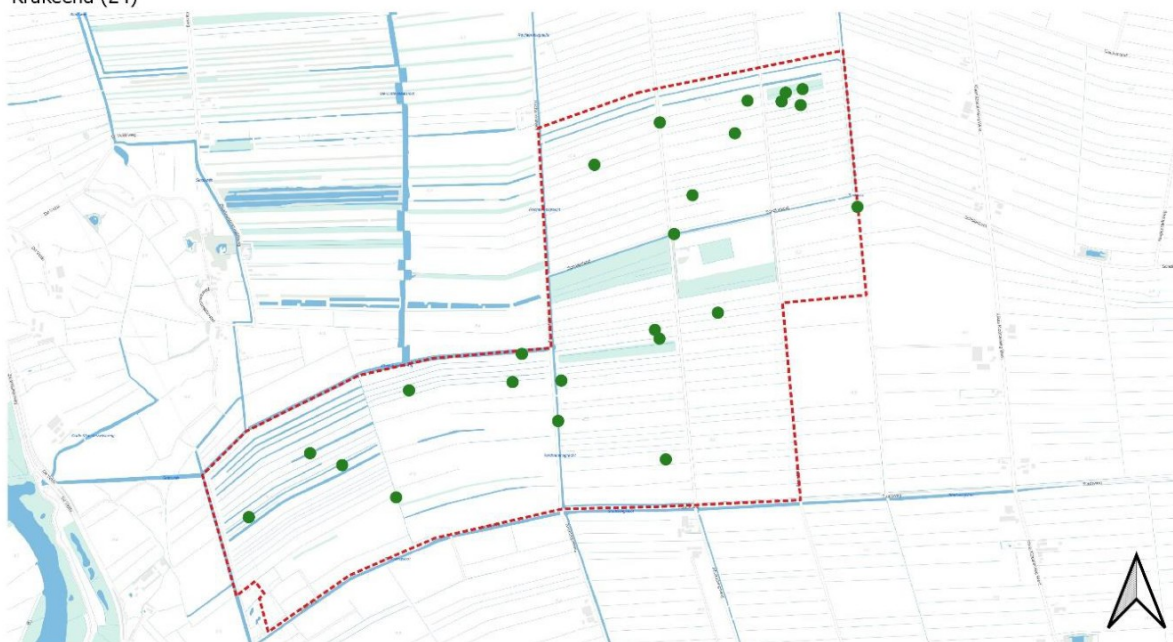
Kievit (115)

Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

Krakeend (24)

Legenda

- Territorium
- - - Begrenzing onderzoeksgebied

Kuifeend (3)

Legenda

- Territorium
- - - Begrenzing onderzoeksgebied

Kwartel (2+2)

Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

Paapje (1)

Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

Porseleinhoen (1)

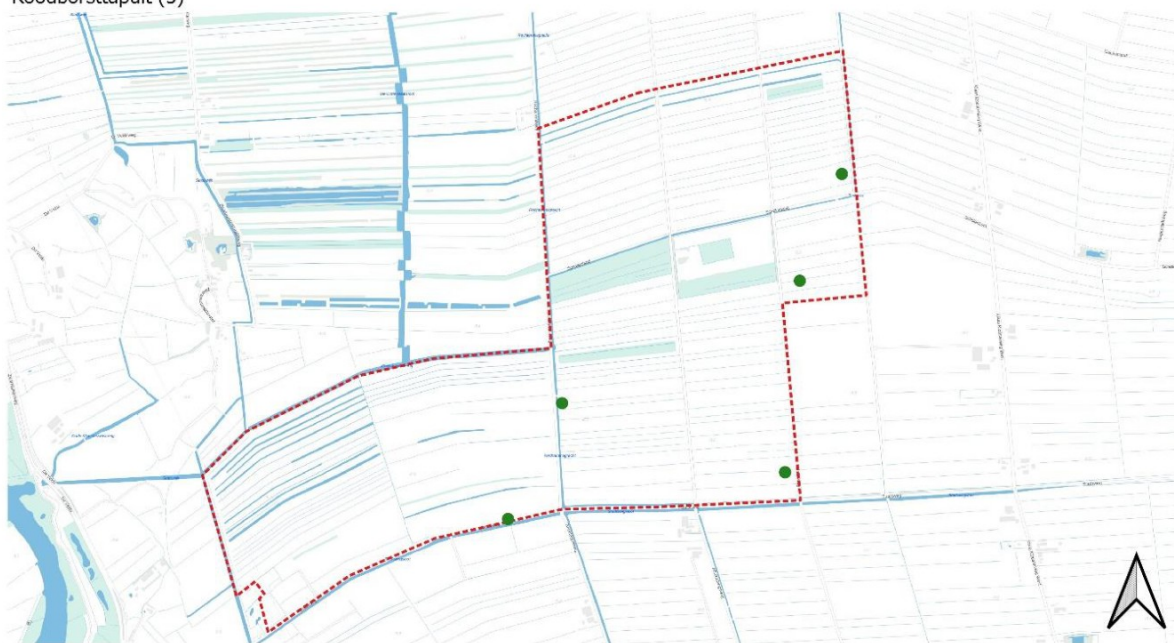

Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

Roodborsttapuit (5)

Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

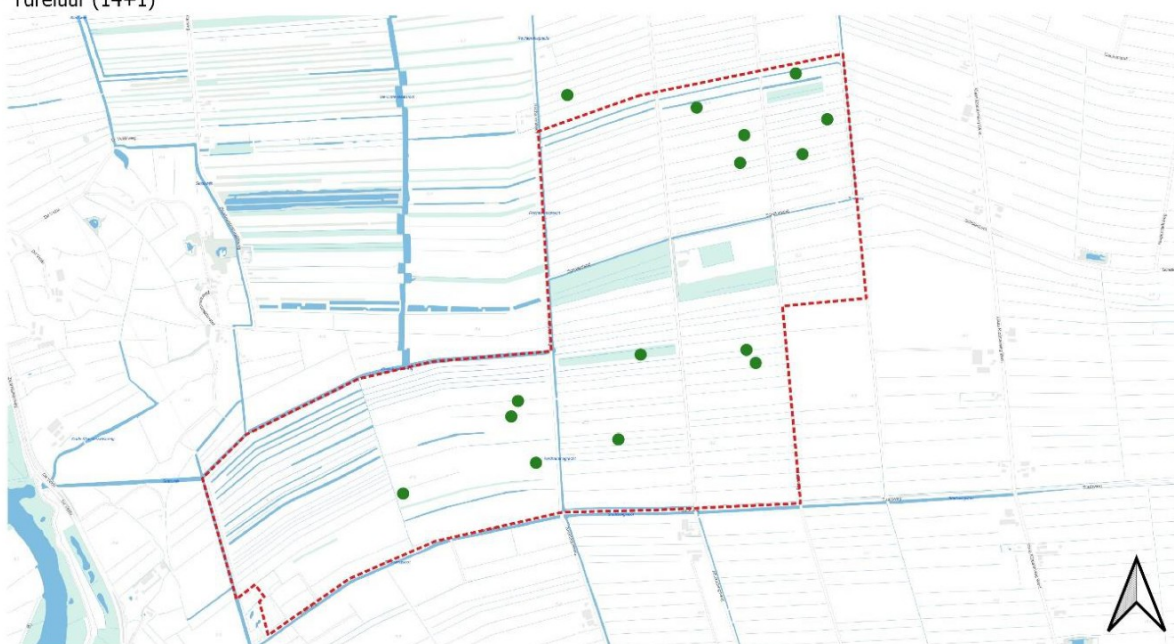
Slobeend (13)

Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

Tureluur (14+1)

Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

Veldleeuwerik (3)

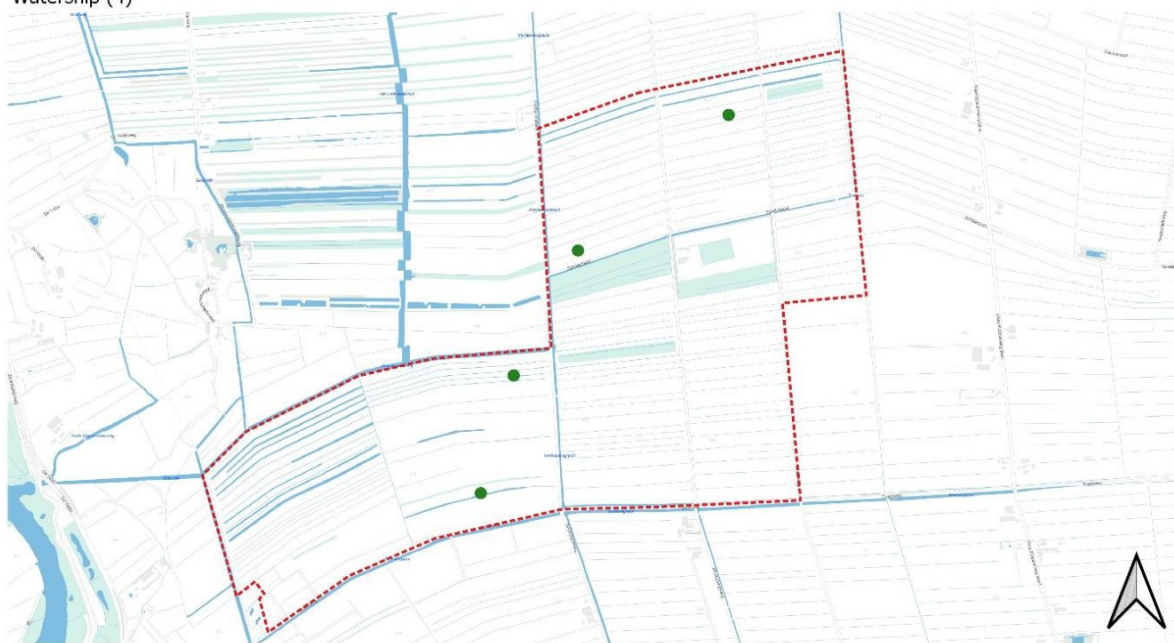

Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

Watersnip (4)

Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

Wulp (16+1)

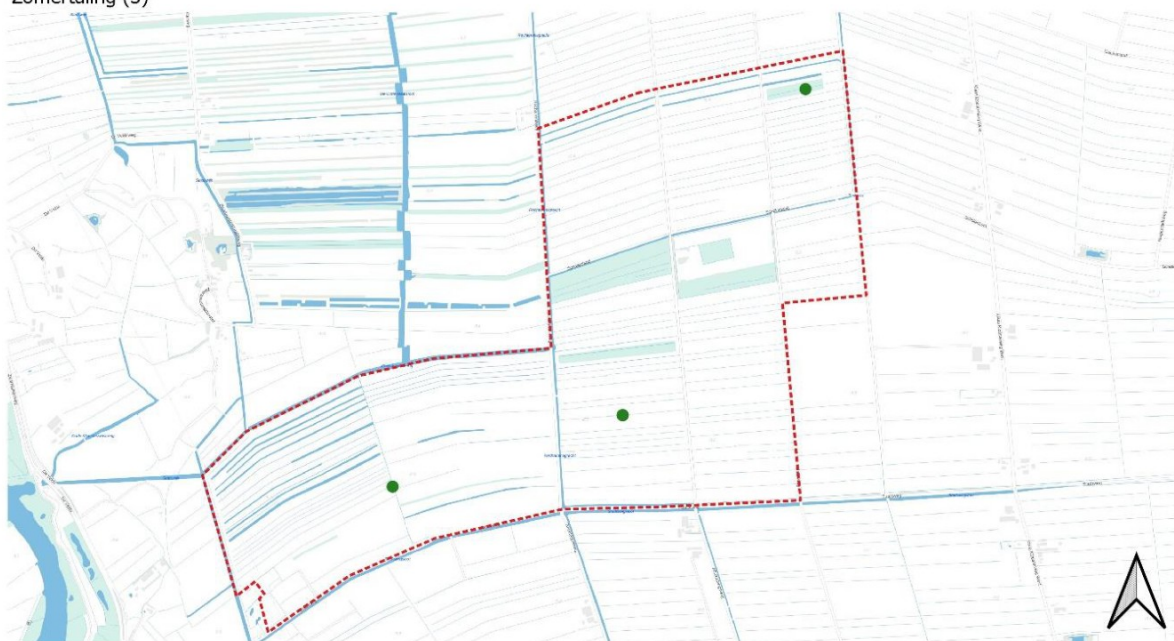

Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

Zomertaling (3)

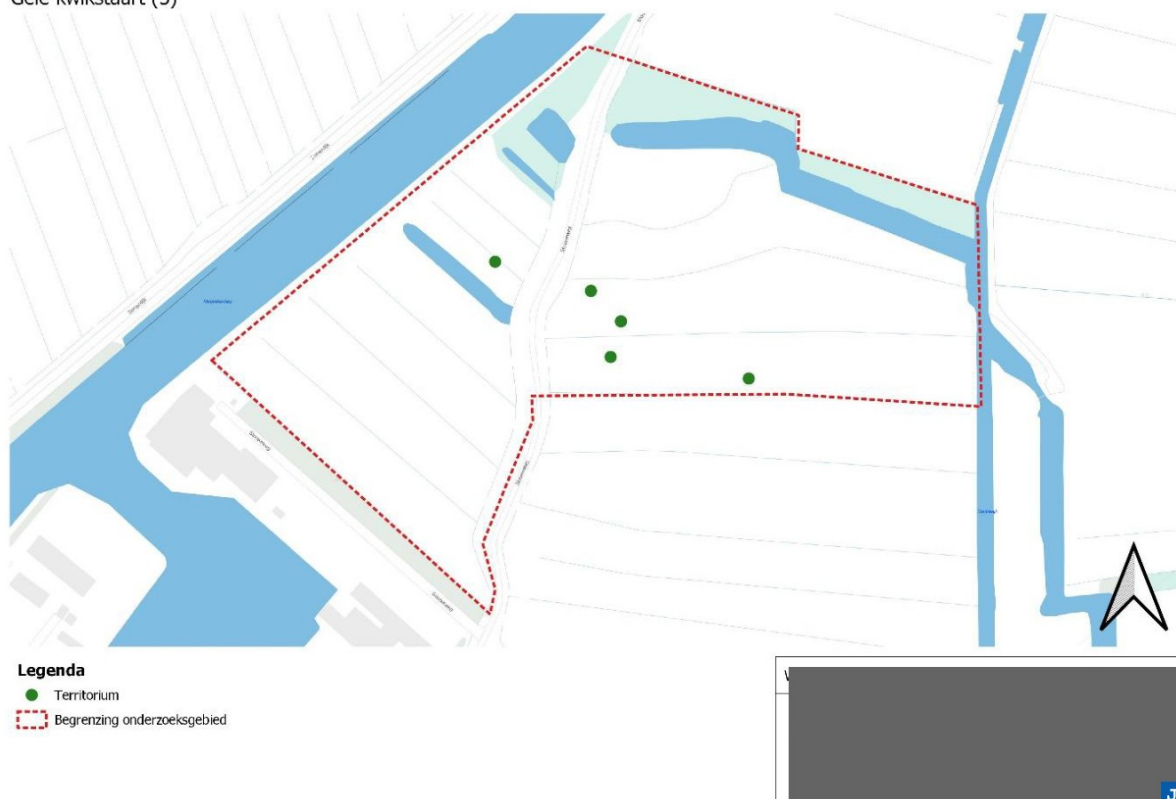
Legenda

- Territorium
- Begrenzing onderzoeksgebied

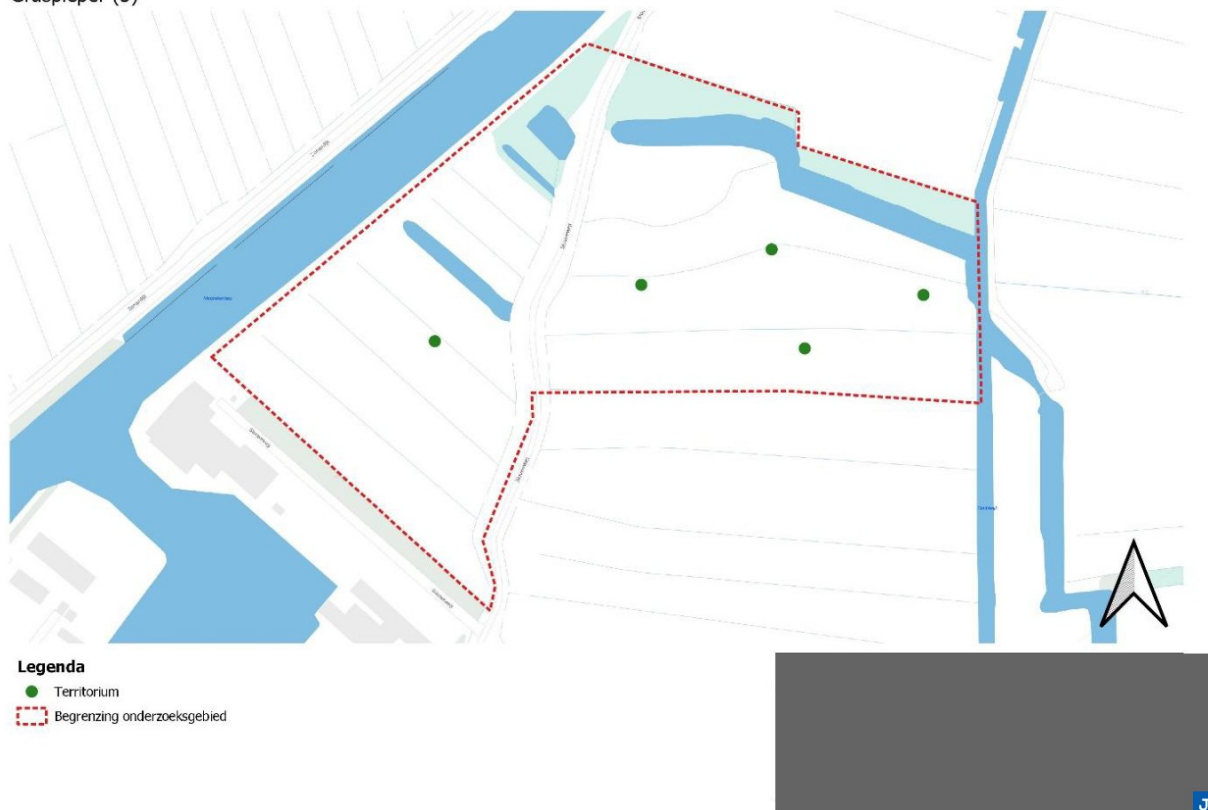

BIJLAGE 3: VERSPREIDINGSKAARTEN GROENE KRUISPUNT 2023

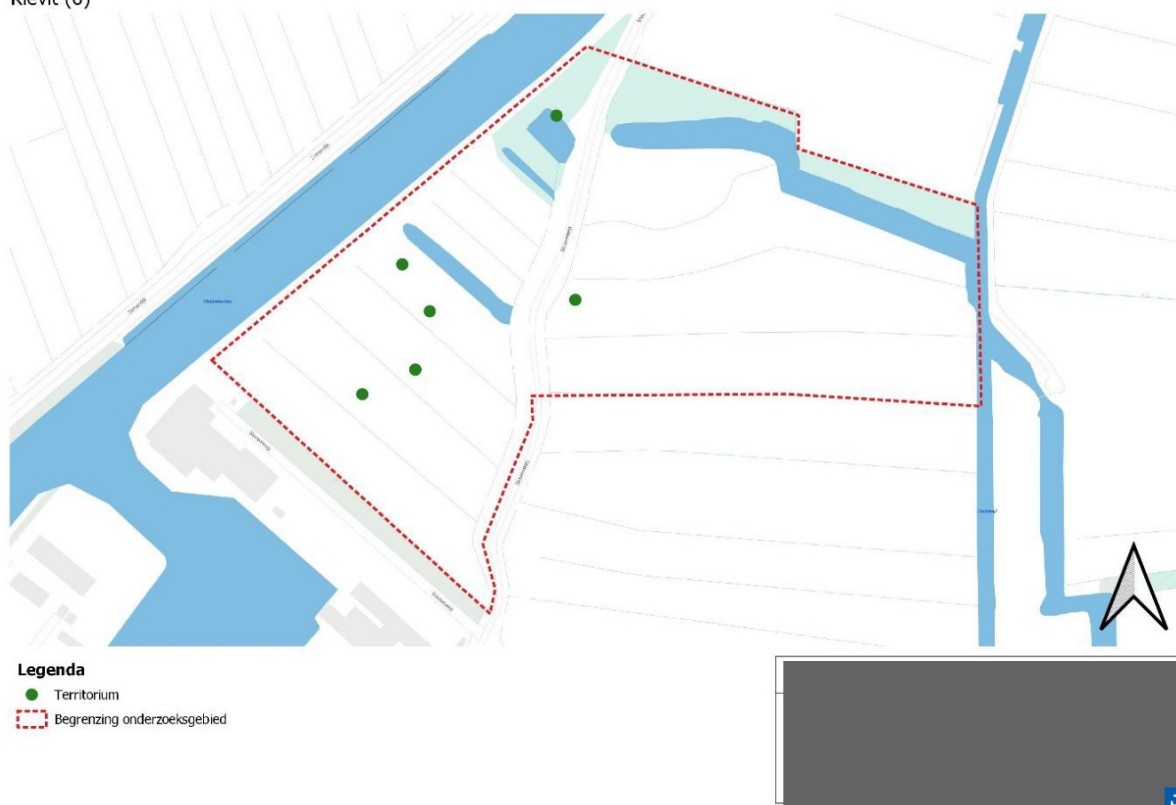
Gele kwikstaart (5)

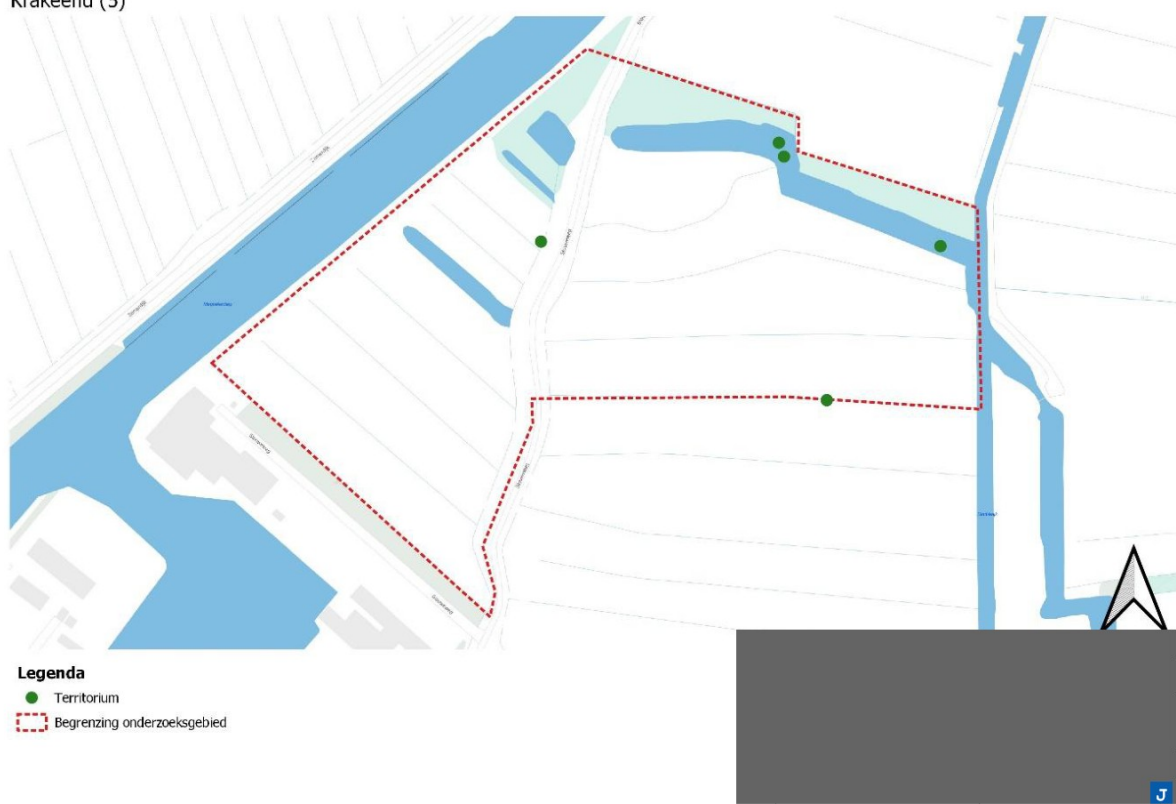
Graspieper (5)

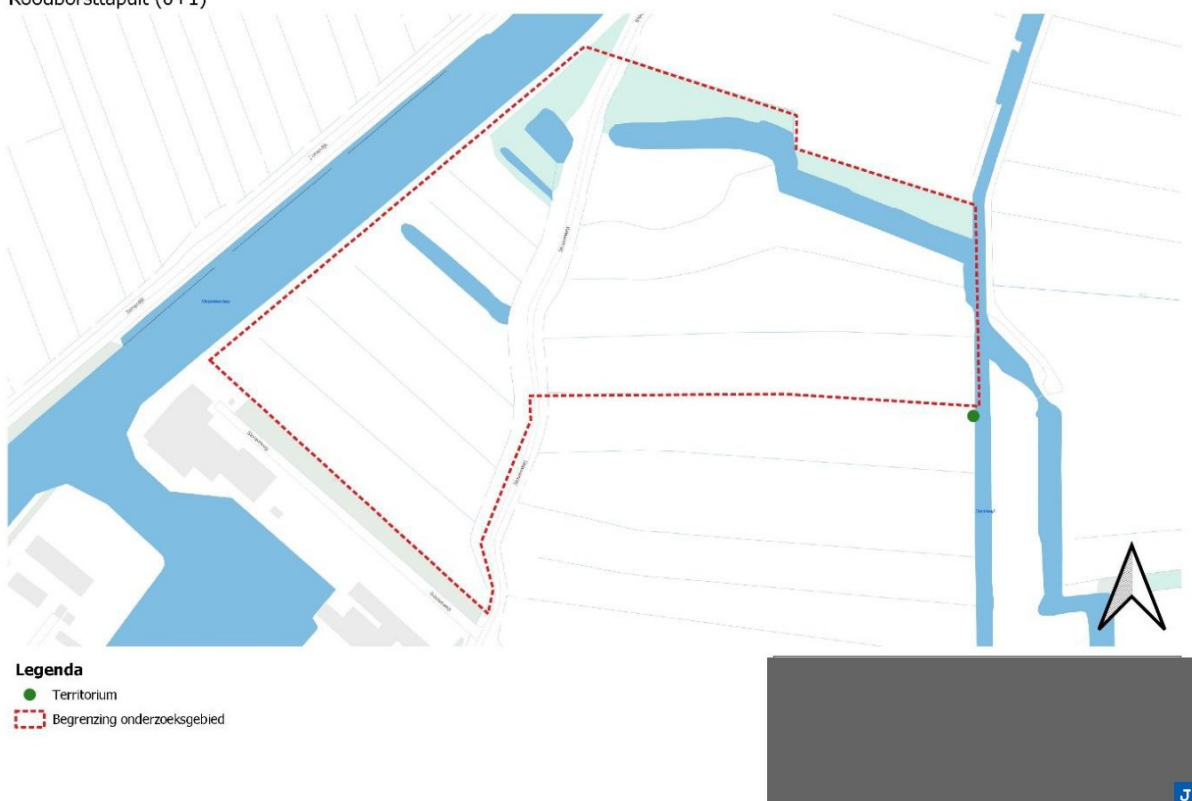
Kievit (6)

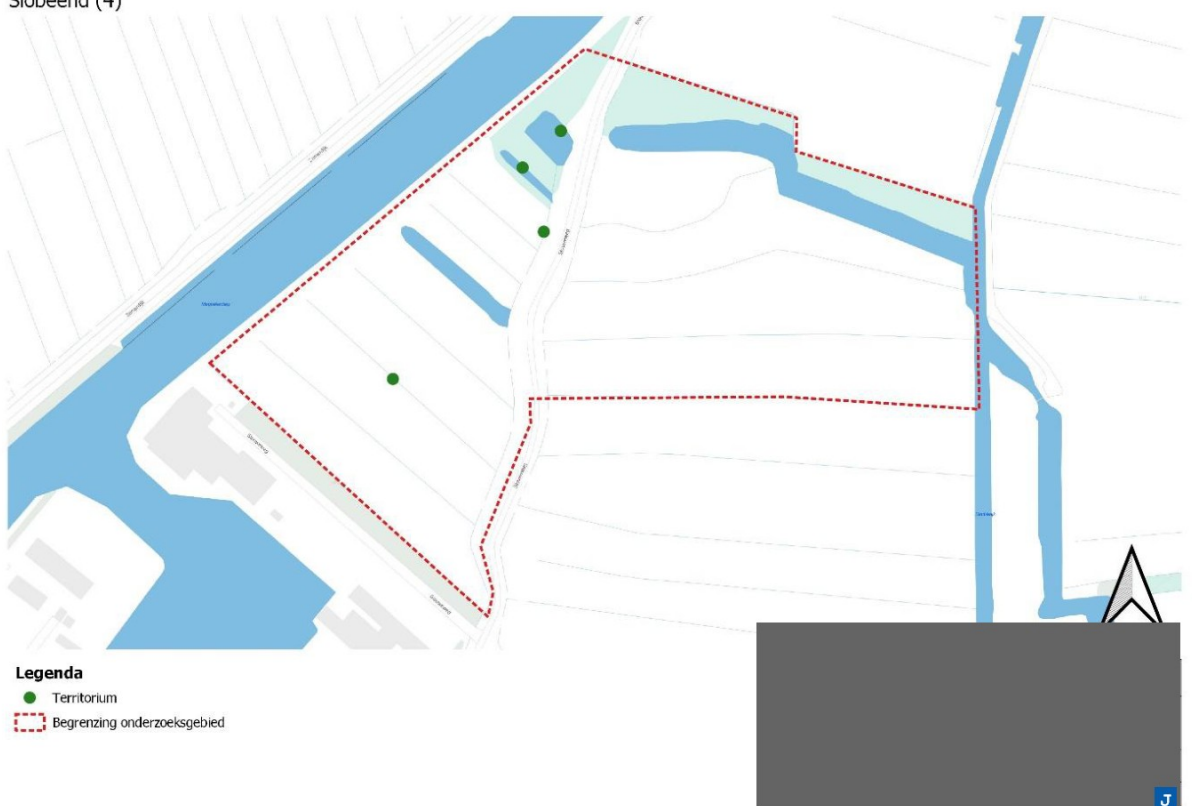
Krakeend (5)

Roodborsttapuit (0+1)

Slobeend (4)

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen